

ØKONOMISKE OVERSIGTER

DANMARK

Juni 1916—September 1916

Ved

Einar Cohn.

Indhold.

Statens og Kommunernes Finansforhold (herunder offentlige Understøttelser)	S. 459
Børsforhold og Pengevæsen	S. 462
Prisregulering og Priser	S. 469
Landbruget	S. 491
Haandværk og Industri samt Arbejdsmarkedet	S. 491
Handel (herunder Udførselsforbud) samt Samfærdsel .	S. 494
Andre Spørgsmaal	S. 497

Statens og Kommunernes Finansforhold (herunder offentlige Understøttelser).

Ifølge den foreløbige Meddelelse om Statens løbende Indtægter og Udgifter, Finansministeren ved Forelæggelse af Lovforslaget om Udstedelse af Kreditbeviser (jfr. nedenfor) gav i Landstinget¹⁾, udgjorde i Finansaaret 19¹⁵/₁₆ Indtægterne 142,8 og Udgifterne 185,8 Mill. Kr., Underskudet paa det løbende Regnskab saaledes 43 Mill. Kr. (jfr. S. 264). Da Udbyttet af de to Statslaan af November 1914 og Juli 1915 ikke kunde slaa til, bemyndigedes Finansministeren ved Lov af ¹⁹/₈ 1916 til at udstede rentebærende Statsbeviser til et Beløb af 25 Mill. Kr. til 4¹/₂ 0/0 Rente at indfri 6 Maaneder efter Udstedelsesdagen (jfr. ogsaa S. 264). De iflg. Lov ²/₈ 1914 udstedte Kreditbeviser bar

¹⁾ Rigsdagstidende 19¹⁵/₁₆, Landstinget Sp. 1847.

ØKONOMISKE OVERSIGTER

DANMARK

Juni 1916—September 1916

Ved
Einar Cohn.

Indhold.

Statens og Kommunernes Finansforhold (herunder offentlige Understøttelser)	S. 459
Børsforhold og Pengevæsen	S. 462
Prisregulering og Priser	S. 469
Landbruget	S. 491
Haandværk og Industri samt Arbejdsmarkedet	S. 491
Handel (herunder Udførselsforbud) samt Samfærdsel .	S. 494
Andre Spørgsmaal	S. 497

Statens og Kommunernes Finansforhold (herunder offentlige Understøttelser).

Ifølge den foreløbige Meddelelse om Statens løbende Indtægter og Udgifter, Finansministeren ved Forelæggelse af Lovforslaget om Udstedelse af Kreditbeviser (jfr. nedenfor) gav i Landstinget¹⁾, udgjorde i Finansaaret 19^{15/16} Indtægterne 142,8 og Udgifterne 185,8 Mill. Kr., Underskudet paa det løbende Regnskab saaledes 43 Mill. Kr. (jfr. S. 264). Da Udbyttet af de to Statslaan af November 1914 og Juli 1915 ikke kunde slaa til, bemyndigedes Finansministeren ved Lov af ¹⁹/₈ 1916 til at udstede rentebærende Statsbeviser til et Beløb af 25 Mill. Kr. til 4¹/₂ 0/0 Rente at indfri 6 Maaneder efter Udstedelsesdagen (jfr. ogsaa S. 264). De iflg. Lov ²/₈ 1914 udstedte Kreditbeviser bar

¹⁾ Rigsdagstidende 19^{15/16}, Landstinget Sp. 1847.

Tabel i. Toldindtægterne m. v., Stats

	Januar	Februar	Marts	April	Maj
	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Toldindtægten m. v.					
Indførselstold .. {1916	4 400	2 771	1 964	4 081	1 710
{1915	4 108	2 486	1 748	3 839	3 735
Sukkerafgift. .... {1916	357	982	÷11	280	1 070
{1915	226	611	÷10	332	759
Spiritusafgift ... {1916	505	558	564	618	595
{1915	580	614	651	637	619
Ølskat ..... {1916	621	579	554	631	817
{1915	638	480	487	614	609
Stempelafgift af {1916	90	100	79	110	104
Cigaretter .... {1915	65	67	87	74	91
Andre Indtægter {1916	179	56	55	117	52
{1915	148	45	41	99	43
Tilsammen {1916	6 152	5 046	3 205	5 837	4 348
{1915	5 765	4 303	3 004	5 595	5 856
Statsbanernes Indtægter og Udg.					
Personbefordring {1916	2 315	1 630	2 750	2 500	2 180
{1915	1 749	1 424	2 526	2 075	2 410
Gods- og Post- {1916	3 212	3 478	3 659	3 481	3 750
befordring m. v. {1915	2 871	3 260	3 736	3 326	3 195
Tilsammen {1916	5 527	5 108	6 409	5 981	5 930
Indtægt {1915	4 620	4 684	6 262	5 401	5 605
Udgift ..... {1916	4 900	4 980	7 168	3 922	5 291
{1915	4 050	3 913	6 261	3 206	4 253
Postvæsenets Indtægter					
Ved Salg af Fri- {1916	1 480	1 386	1 552	1 390	1 587
mærker m. v. {1915	1 389	1 299	1 536	1 320	1 461

5 0/0 Rente og udbødes offentligt, medens 1916-Beviserne overtoges fast af københavnske Pengeinstituter. Med disse 25 Mill. forventes Finansforvaltningen at kunne klare sig, til Udbyttet af den overordentlige Indkomstskat forfalder den 1/12 1916. For endvidere at forøge Statens Indtægter forhøjedes ved Lov af 10/8 1916 „Børsskattens“ Afgift af 40 Øre pr. 200 Kr. af de omsatte Aktiers Værdi til 80 Øre.

Om Anvendelsen af Loven af 22/12 1915 om kommunale Foranstaltninger i Anledning af Dyrtiden foreligger der en foreløbig Beretning i den af Københavns Kommune udsendte Ekstrakt af Regnskabet for 1915/16. Det ses heraf, at Udgifterne, der var anslaaet til 7,95 Mill. Kr., kun androg 3,88 Mill. Der har været Mindreforbrug paa næsten alle Poster, men især paa Tilskudet til Indkøb af Mælk, paa hvilken Konto Udgiften budgetteredes til 342 000 Kr., men i Regnskabsaaret er opført med 8 633 Kr. Der har i den Anledning været klaget over, at Kontrolbestemmelserne ved Udleveringen af Rabatmærkerne til Mælkekøb var for indviklede og derved hindrede den paa-tænkte Understøttelse. Ved de nu i September stærkt stigende Priser paa Mælken er Spørgsmaalet om Uddelingen af Rabatmærker igen taget op, og det er foreløbig Hensigten i Oktober Maaned at forhøje Rabatmærkets Værdi til 16 Øre og simplificere Kontrolbestemmelserne.

Det skal sluttelig anføres, at Københavns Kommune den 15/9 1916 gennem de fem københavnske Hovedbanker udbød et Laan paa 30 Mill. Kr. til 5 0/0 Rente og Pari.

Børsforhold og Pengevæsen.

Imod Slutningen af den her behandlede Periode synes Humøret i nogen Grad at være gaaet af Børsspekulationen, og den stærke Stigning, der ikke blot havde været i Aktiekurserne, men ogsaa i Obligations- og Vekselkurserne synes at være gaaet i Staa. Hertil har vel ikke blot bidraget den i Anledning af Salget af de dansk-vestindiske Øer opstaaede indre politiske Krise, der atter medførte en Del Diskussion om Danmarks Forhold i Udlandet, og Notevekslingen mellem Entente-Magterne og Sverige om Minespærringen af det svenske Sejløb i Øresund; men de mange

nye Emissioner¹⁾, der i denne Sommer har floreret, har vel ogsaa efterhaanden absorberet en Del af den ledige Kapital og maaske derved formindsket Efterspørgslen. Og endelig kan det nævnes, med Hensyn til Valutakurserne, at de Forventninger om en snarlig Afslutning af Krigen eller i hvert Fald en Genaabning af Dardanellerne, man knyttede til Rumæniens Indgriben, ret hurtigt atter fortog sig, hvorfor bl. a. de Spekulationsopkøb, der havde drevet Kurserne op, standsede. Men endelig kan der naturligvis, paa en saa overspændt Børs som den københavnske, opstaa Stemningsytringer uden altfor reelt Grundlag. — Den midlertidige Lukning af Lørdagsbørsen fortsættes indtil videre i 3 Maaneder fra $\frac{1}{9}$ 1916, og for yderligere at hjælpe de ganske overbebyrdede Veksellere er der truffet forskellige Foranstaltninger, hvorved de dagligt foretagne Noteringer ikke gælder alle Papirer m. v.

Det er tidligere omtalt (S. 270), at den Opgang i Vexelkurserne, der var i Juni Maaned, for en Del skyldtes Forhandlinger om Laan i Sverige og Norge. Saaledes

¹⁾ Medens der i 1913 emitteredes for 5,1 Mill. Kr. Aktier, i 1914 for 6,4 Mill. og i 1915 for 24,8 Mill., var Beløbet for Tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{10}$ 1916: 194,6 Mill. Kr., jfr. nedenstaaende Oversigt, der er talt op efter Avertissementer og Meddelelser i „Børsen“ og „Finanstidende“ og ikke kan gøre Krav paa absolut Nøjagtighed:

Aktieemissioner i Tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{10}$ 1916.

	$\frac{1}{1}$ — $\frac{31}{7}$ 1916				$\frac{1}{8}$ — $\frac{31}{10}$ 1916							
	Nye Selskaber		Udvidelse af ældre		Nye Selskaber		Udvidelse af ældre					
	An-tal	Beløb 1000 Kr.	An-tal	Beløb 1000 Kr.	An-tal	Beløb 1000 Kr.	An-tal	Beløb 1000 Kr.				
Banker og Finans-selskaber	2	200	18	8 325	7	6 390	10	7 250				
Dampskibsselsk... .	10	19 230	12	9 940	22	23 543	10	14 806				
Telefonselsk.	•	•	2	2 300	•	•	2	2 064				
Handelsforetag. . .	2	1 500	5	4 380	6	12 700	8	6 430				
Fabriker	} 6	2 550	20	8 465	{ 13	24 325	23	15 093				
Værfter									{ 6	3 850	3	2 950
Fiskeriselsk.												
Andre	•	•	2	580	{ 2	4 100	5	3 750				
Tilsammen	20	23 480	59	33 990	76	83 858	61	52 343				

Tabel II. Kjøbenhavns Sparekasses og Bikubens Maanedsopgørelse

	31. Aug. 1914	30. Nov. 1914	30. Juni 1916	31. Juli 1916	31. Aug. 1916	30. Sept. 1916
Sparekassen for Kbh. og Omegn	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Indbetalinger	3 403	3 100	7 666	7 165	5 765	6 630
Udbetalinger	5 779	3 349	7 316	5 401	5 158	6 618
Sparekassebeholdning	99 300 ¹⁾	98 881	103 637	105 400	107 558 ¹⁾	107 569
Bikubens Spare- kasse						
Indbetalinger	2 141	1 961	4 616	4 707	3 891	3 840
Udbetalinger	6 448	1 739	4 109	3 513	3 426	3 976
Sparekassebeholdning	60 952	63 020	71 266	72 460	72 925	73 922

¹⁾ Inkt. Renter.Tabel IIIa. Kjøbenhavns Borskurs¹⁾

	Juli 1914	November 1914	November 1915	Marts 1916
Obligationer.				
4 ¹ / ₂ % Husejer Kreditk. 2 A. 1 S.	95 ¹ / ₂	89 ¹ / ₂	89 ¹ / ₂	83
4 - - - - - 2 A. 2 S.	88 ¹ / ₄	—	79	73 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ - Kbhns. Kreditforen. 5 S.	95 ¹ / ₂	—	89 ¹ / ₂	82 ³ / ₄
4 - - - - - 3 S.	90 ¹ / ₄	—	79 ³ / ₄	74 ¹ / ₄
4 ¹ / ₂ - Østifternes - 7 S.	96 ¹ / ₂	91 ¹ / ₂	92 ¹ / ₂	89 ³ / ₄
4 - - - - - 10 S.	89 ³ / ₄	83 ³ / ₄	84 ³ / ₄	82 ³ / ₄
4 ¹ / ₂ - Kreditk. f. Landejend. 6 S.	96 ¹ / ₂	92	94	91 ³ / ₄
3 ¹ / ₂ - konv. Jydske Land- ejendomme 5 S.	84 ¹ / ₂	—	76 ¹ / ₄	76
4 ¹ / ₂ - Jydske Landejend. 6 S.	95 ³ / ₄	91 ¹ / ₄	90 ¹ / ₂	88
4 - - - - - 6 S.	89 ¹ / ₄	—	82 ¹ / ₄	80
3 ¹ / ₂ - - - - - 5 S.	84 ¹ / ₄	—	76 ¹ / ₄	76 ¹ / ₄
4 ¹ / ₂ - Ny jydske Kobstads- Kreditforen. 7 S.	96	—	92	90 ¹ / ₄
4 - - - - - 7 S.	88 ³ / ₄	—	83 ¹ / ₂	81 ¹ / ₄
4 ¹ / ₂ - Vest- og sønderjyske Kreditforen. 7 S.	95 ³ / ₄	—	90 ¹ / ₂	87 ¹ / ₂
5 - industr. Kreditforen.	96 ¹ / ₂	—	93 ¹ / ₄	91 ¹ / ₄
4 ¹ / ₂ - Kbhns. Hypotekforen. 2 S.	87 ¹ / ₂	—	82	79 ¹ / ₂
5 - - - - - 2 S.	94	—	89 ¹ / ₄	86
4 ¹ / ₂ - Komm. Kreditforening .	—	—	91 ³ / ₄	90

¹⁾ De anførte Kurser gælder den første Notering i hver Maaned. Børsen lukkes d. 1. Aug. 1914, de følgende Kurser er uofficielle.²⁾ Jir. Finanstidende 1916, Nr. 50.

ordnedes ved Maanedens Slutning to svenske Laan til Tyskland og Frankrig med 40 Mill. Kr. til hver og to norske Laan til England og Frankrig med henholdsvis 40 og 25 Mill. Kr. Det skal endvidere anføres, at danske Pengesedler igen fik Disagio (paa 4 % og mere) i Sverige og Norge. Dette hænger sammen med, at disse Lande har en gunstigere Handelsbalance end Danmark. „Ligesom f. Eks. den amerikanske Valuta i Kjøbenhavn staar under pari trods vor store Import fra Amerika, saaledes maa den svenske Valuta i Kjøbenhavn stige over pari, naar Sveriges Handelsbalance overfor det samlede Udland er gunstigere end Danmarks.“²⁾

I den her behandlede Periode har England skærpet den finansielle Blokade ved af de nordiske Banker at for-

Tabel IIIb. Kjøbenhavns Borskurs¹⁾ (Køber) for offentlige Værdipapirer.

	April 1916	Maj 1916	Juni 1916	Juli 1916	August 1916	Septbr. 1916	Oktober 1916
4 ¹ / ₂ % Husejer Kreditk. 2 A. 1 S.	86 ³ / ₄	88 ¹ / ₄	91 ¹ / ₂	95 ³ / ₄	95 ¹ / ₂	95 ³ / ₄	95 ³ / ₄
4 - - - - - 2 A. 2 S.	77 ³ / ₄	81 ¹ / ₄	81 ¹ / ₂	85 ¹ / ₂	86	89	88 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ - Kbhns. Kreditforen. 5 S.	85	88 ¹ / ₂	90 ³ / ₄	94 ¹ / ₄	94 ¹ / ₂	95 ³ / ₄	95 ¹ / ₂
4 - - - - - 3 S.	77	80 ¹ / ₂	82 ¹ / ₂	86	87 ¹ / ₂	91 ¹ / ₄	88 ³ / ₄
4 ¹ / ₂ - Østifternes - 7 S.	91 ³ / ₄	92 ¹ / ₄	93	96 ¹ / ₂	96 ¹ / ₂	98	95 ³ / ₄
4 - - - - - 10 S.	84 ¹ / ₂	85 ¹ / ₂	86 ¹ / ₂	90 ¹ / ₂	90 ³ / ₄	91 ³ / ₄	89
4 ¹ / ₂ - Kreditk. f. Landejend. 6 S.	93	94 ¹ / ₂	95 ¹ / ₄	98 ¹ / ₂	98	99	96 ¹ / ₄
3 ¹ / ₂ - konv. Jydske Land- ejendomme 5 S.	76 ³ / ₄	77 ¹ / ₂	77 ³ / ₄	84 ³ / ₄	84 ³ / ₄	85 ¹ / ₄	83 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ - Jydske Landejend. 6 S.	90 ¹ / ₂	91 ¹ / ₂	92 ³ / ₄	95 ³ / ₄	96	98	95
4 - - - - - 6 S.	82	83 ¹ / ₂	84 ¹ / ₂	89	89	91 ¹ / ₄	88 ¹ / ₄
3 ¹ / ₂ - - - - - 5 S.	76 ³ / ₄	77 ¹ / ₂	77 ³ / ₄	84 ¹ / ₂	84 ³ / ₄	84 ³ / ₄	83 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ - Ny jydske Kobstads- Kreditforen. 7 S.	90 ³ / ₄	91 ³ / ₄	93	95 ³ / ₄	96	98 ¹ / ₂	96
4 - - - - - 7 S.	81 ³ / ₄	83 ¹ / ₄	84	88 ³ / ₄	89	91 ³ / ₄	88 ³ / ₄
4 ¹ / ₂ - Vest- og sønderjyske Kreditforen. 7 S.	89 ³ / ₄	91	92	95 ³ / ₄	95 ³ / ₄	97	95 ¹ / ₄
5 - industr. Kreditforen.	92 ¹ / ₄	92 ³ / ₄	93 ³ / ₄	96 ¹ / ₄	96 ¹ / ₄	98 ¹ / ₂	97
4 ¹ / ₂ - Kbhns. Hypotekforen. 2 S.	79 ¹ / ₂	80 ¹ / ₄	81	85 ¹ / ₂	86	91	—
5 - - - - - 2 S.	87	89 ¹ / ₄	91	94 ³ / ₄	95	97 ¹ / ₂	95 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ - Komm. Kreditforening .	90 ¹ / ₂	91	91 ³ / ₄	95 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	97 ³ / ₄	96 ¹ / ₄

Tabel III b. Kjøbenhavns Børskurs (Køber) for offentlige Værdipapirer.

	1914		1916		1916		1916		1916		Udbytte ¹⁾		
	Jul	Nov.	Juni		Juli		August		Septbr.		1915	1914	1913
	1914	1914	1916		Højest	Lavest	Højest	Lavest	Højest	Lavest			
Aktier.			Højest	Lavest	Højest	Lavest	Højest	Lavest	Højest	Lavest			
Nationalbanken	149	136	152 ¹ / ₄	148	164 ³ / ₄	153	164	160 ¹ / ₂	170	159	8	7	8
Privatbanken	106 ¹ / ₄	95	129 ³ / ₄	123 ³ / ₄	149 ¹ / ₂	129 ³ / ₄	158 ³ / ₄	150 ¹ / ₄	162 ² / ₄	141 ¹ / ₂	7	5	6
Den danske Landmandsbank	134 ¹ / ₄	—	139 ¹ / ₄	139 ¹ / ₄	164 ¹ / ₂	148 ³ / ₄	183 ³ / ₄	176	192	161 ¹ / ₄	11	8	8
Kbhns. Handelsbank	141 ¹ / ₄	132	158	151	173 ¹ / ₂	158	185 ³ / ₄	178 ¹ / ₂	194	168	8	8	8
Revisionsbanken	111 ¹ / ₄	—	134 ¹ / ₄	121	144 ³ / ₄	132	162 ¹ / ₂	155	164 ³ / ₄	141	8	7	6 ¹ / ₂
Kbhns. private Laanbank	110 ¹ / ₄	100	126	117	139 ¹ / ₄	124	139 ³ / ₄	134	154	137	7	6	7
Kbhns. Telefon A/S	105 ¹ / ₄	—	114	110 ¹ / ₄	123	113 ³ / ₄	124 ¹ / ₄	120	134	117 ¹ / ₄	7	6	6
De danske Sukkerfabrikker	213	217	290 ¹ / ₄	268	309	281 ¹ / ₄	322	305 ¹ / ₂	329	301	25	17	16
Burmeister og Wain	84 ³ / ₄	73	195	159 ¹ / ₂	224	191 ¹ / ₄	321	300	368	225 ¹ / ₂	10	7	7
Det forenede Dampskibsselskab	107 ¹ / ₂	93	400 ¹ / ₂	353 ¹ / ₂	421 ³ / ₄	363 ³ / ₄	434 ¹ / ₂	400	426 ¹ / ₂	384	25	8	8
Dampskibsselskabet Danmark	91 ¹ / ₂	81	430 ¹ / ₄	399 ¹ / ₂	458 ¹ / ₂	427 ¹ / ₂	620 ¹ / ₄	556	571	483	30	8	10
— Norden	94 ³ / ₄	85 ¹ / ₂	451 ¹ / ₂	409	470 ¹ / ₂	438	662 ¹ / ₂	610 ¹ / ₂	626	481	30	8	10
— Carl	102 ¹ / ₂	91	558	499	564	539	780 ¹ / ₂	571	611	583	50	10	10
— Dannebrog	112 ¹ / ₄	97	534	470 ¹ / ₂	574 ¹ / ₂	528	699	569	585 ¹ / ₂	560	50	12	20
— Skjold	84 ³ / ₄	68	464 ¹ / ₂	425 ¹ / ₂	487	453	676 ¹ / ₂	568 ¹ / ₂	573 ¹ / ₂	498	40	8	8
— af 1896	106 ³ / ₄	91	477	435	520 ¹ / ₂	476 ¹ / ₂	680	577 ¹ / ₂	579	523 ¹ / ₄	40	12	15
— Hejmdal	114 ¹ / ₄	97	525	486	529	512 ¹ / ₂	747	677	708	570	50	8	12
— Gorm	107 ¹ / ₄	91 ¹ / ₂	636 ¹ / ₂	619 ¹ / ₂	630 ¹ / ₂	607	923	898	733	660	50	10	10
— Neptun	104	89	494	463	517	476	718	583	608	525 ¹ / ₄	40	12	15
Det dansk-russ. Dampskibsselsk.	69 ¹ / ₂	55	291 ¹ / ₄	267	342	300	444	405	424	343	4 ¹ / ₂	5	5
Det østasiatiske Komp.	130 ¹ / ₂	124	484	391	617	487	723 ¹ / ₂	876 ¹ / ₂	678 ¹ / ₂	605	30	10	10
Crome og Goldschmidt	66	66	168	123 ¹ / ₂	153	133	160	140	186	148 ¹ / ₂	6	0	0
Nordisk Textil Fabrik	71 ¹ / ₄	—	145 ¹ / ₂	129	151 ¹ / ₄	135	163 ¹ / ₂	154 ¹ / ₂	175	145	6	0	4
M. J. Ballins Sønner	219	210	414 ¹ / ₂	401	414	373	515 ¹ / ₂	414	454	386	37	15	15
De danske Spritfabrikker	182 ¹ / ₂	160	247 ¹ / ₂	240	245	238	299	281	334	248 ¹ / ₂	12	11	11
Kbhns. Dampmøller	210 ¹ / ₂	192	271	243 ³ / ₄	290	277	322	303	364	280	16	14	14
De forenede Bryggerier	202 ² / ₄	169	208 ³ / ₄	197	223 ¹ / ₂	206	224 ¹ / ₂	210	230	214 ³ / ₄	6	0	14
Frederiksholms Teglværk	—	—	119 ¹ / ₂	82	119 ³ / ₄	97	151	133	149 ¹ / ₂	119	0	0	4
De forenede Papirfabrikker	181	154	243	222 ³ / ₄	259	222 ¹ / ₂	307	267	326	256	10	12	12 ¹ / ₂
Carl Lund	—	—	334	317	374	280	528	512	510	365 ¹ / ₄	20	10	10
Glud og Marstrand	146	—	234	202	235	222 ¹ / ₂	301	283	330	247	10	10	10
Nordisk Kabel- og Traadfabrik	101 ¹ / ₂	88 ¹ / ₂	188 ³ / ₂	167 ¹ / ₂	205	186 ¹ / ₂	308	278	323	206 ¹ / ₂	10	7	7
H. E. Gosch & Co.'s Tændstikfabr.	66 ¹ / ₂	—	114 ³ / ₄	104	124 ¹ / ₂	111	157	145 ¹ / ₂	165	120 ¹ / ₄	5	0	0
Dansk Svovlsyre- og Superfosfatfabrik	243	225	479	420	513	468	849	819	838	510	25	25	25
Det Danske Kul Comp.	214 ¹ / ₂	183	432 ¹ / ₂	383	441 ¹ / ₂	428 ¹ / ₂	573	550	592 ³ / ₄	442 ¹ / ₂	45	14	40
Kbhns. Flydedok og Skibsværft	107 ¹ / ₂	107	234	193 ¹ / ₂	255	226	313	310	329	265	10	8	7 ¹ / ₂
Danske Vin- og Konserverfabrik	113	128	223	223	245	237	226 ¹ / ₂	226 ¹ / ₂	243	196	17	15	10

¹⁾ Børsen lukkedes den 1. Aug. 1914, de følgende Kurser er uofficielle.
²⁾ Ekskl. Udbytte.

³⁾ Ekskl. Tegningsret.
⁴⁾ Som Regel disse tre Aar.

Tabel IV. Kjøbenhavns Vekselkurser og Nationalbankens Diskonto.

	Juni					Juli				
	2.	9.	16.	23.	30.	7.	14.	21.	28.	
Hamburg 1915	62.25	62.00	62.25	63.25	63.00	63.25	64.00	63.80	63.75	
Reichsmark a/v 1915	78.50	78.00	77.70	77.30	77.10	77.75	78.80	79.75	78.75	
London 1916	15.08	15.85	16.10	16.80	16.35	16.70	17.00	16.01	16.75	
Lstr. a/v 1915	18.16	18.10	"	18.11	18.12	18.17	18.50	18.00	18.40	
Paris 1916	57.00	56.50	57.75	60.50	59.00	60.00	61.00	60.50	60.50	
Franc a/v 1915	71.00	70.25	70.00	"	69.25	68.50	69.50	70.75	70.00	
Amsterdam 1916	140.00	"	142.00	148.00	145.00	146.00	149.00	"	147.00	
Fl. a/v 1915	153.50	152.50	152.25	152.50	"	153.00	155.50	158.00	157.00	
Petrograd 1916	105.00	"	"	111.00	109.00	112.00	114.00	112.00	111.00	
Rubler a/v 1915	152.50	149.00	"	"	"	146.00	142.00	140.00	134.00	
Wien 1916	44.00	"	"	44.50	"	"	45.00	"	45.00	
Kroner a/v 1915	58.50	"	"	58.00	"	"	58.50	60.00	59.00	
New-York 1916	341	340	342	356	350	355	360	359	357	
Dollars a/v 1915	385	383	382	384	"	385	392	396	393	
Nationalb.s 1916	"	"	"	"	"	"	"	"	"	
Diskonto 1915	$\frac{5}{1} \frac{1}{2}$	"	"	"	"	"	$\frac{10}{7} \frac{1}{2}$	"	"	

. betyder, at Noteringen er uforandret.

lange, at de ikke gennem deres Konti i England under nogen Form maatte foretage Transaktioner, der kunde støtte Storbritanniens Fjender.¹⁾

Ved kgl. Resolution af $\frac{28}{7}$ 1916 bortfalder Adgangen til at erholde Hovedmønter udmøntede for indleveret Guld (S. 270) indtil Udgangen af Oktober Maaned d. A. Det skal i denne Sammenhæng anføres, at Direktørerne for de tre skandinaviske Rigsbanker paany mødes for at forhandle Spørgsmaal af fælles Interesse i Gøteborg $\frac{7}{10}$ 1916. Som det ses af Tabel V er Nationalbankens Guldbeholdning og-saa steget i den her behandlede Periode, og Tabel VI viser Stigning i de kjøbenhavnske Bankers udenlandske Aktiver.

¹⁾ Jfr. Politiken $\frac{4}{8}$ 1916.

	August				September					Pari
	4.	11.	18.	25.	1.	8.	15.	22.	29.	
-	63.50	"	"	63.50	64.10	63.50	64.10	64.00	64.00	} 88.50
78.50	78.55	78.00	78.70	78.80	79.50	79.55	80.10	79.50	79.50	
17.00	16.55	17.10	17.20	17.37	17.50	17.40	17.41	"	"	} 18.10
18.33	18.50	"	18.50	18.16	18.15	18.19	18.20	"	"	
61.00	60.50	61.00	61.35	62.25	63.25	62.75	63.00	62.75	62.75	} 72.00
68.50	68.25	67.50	67.00	"	"	66.50	67.25	66.50	66.50	
148.00	148.50	149.00	149.50	150.50	151.50	150.00	"	150.50	"	} 150.00
"	"	156.50	157.00	"	159.50	159.00	"	"	"	
"	"	"	"	113.00	122.00	126.00	121.00	"	119.00	} 192.00
132.00	"	138.00	137.00	"	136.00	"	"	"	"	
"	"	"	"	44.50	44.00	44.00	44.50	44.50	44.50	} 75.00
"	"	"	"	"	"	"	"	58.00	58.00	
362	361	362	364	368	371	369	370	369	369	} 373.00
392	"	393	394	397	398	396	393	391	391	
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	} —
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	

Prisregulering og Priser.

Forhandlingerne med Fragt-nævnet om Tilførslerne af Kul¹⁾ (S. 288) er i den her behandlede Periode bragt til Afslutning. Hovedtrækkene i den tilvejebragte Ordning er den, at Fragt-nævnet har paataget sig at transportere et vist Kvantum Hus-holdningskul (30 000 t pr. Maaned) med en Fragtreduktion af $66\frac{2}{3}\%$ og de til Kommunernes eget Brug til Gas- og Elektricitetsværker, til Skoler og Hospitaler osv. fornødne Kul og desuden et vist maanedligt Kvantum til Statens Brug. For disse Kommune-Statskul er Fragten reduceret med $33\frac{1}{3}\%$. Den ny Ordning administreres af Kulbureauet i Forbindelse

¹⁾ Det er S. 279 omtalt, at England under $\frac{17}{4}$ 1916 havde erklæret alle Kul af tysk Oprindelse ombord paa neutrale Skibe for hjemfaldne til Beslaglæggelse. Denne Bestemmelse er ikke bleven gennemført, vist kun i ganske faa Tilfælde forsøgt praktiseret (og overhovedet ikke overfor danske Skibe) og kan sikkert nu betragtes som bortfaldet (Berl. Tid. $\frac{2}{6}$ 1916).

Tabel V. Nationalbanken i København, Maanedsbalance.

	30. Juni		31. Juli		31. August		30. September	
	1916	1915	1916	1915	1916	1915	1916	1915
	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Aktiver.								
1. Laan i faste Ejendomme	1 438	1 485	1 438	1 482	1 438	1 466	1 438	1 466
2. Laan paa Panteobligationer	520	1 092	512	936	509	922	509	880
3. Laan paa Borspapirer	17 489	9 915	16 690	11 374	17 364	11 412	18 092	14 418
4. Jernbanelaan til Kommuner, Lov ¹⁹ / ₄ 1895 ..	3 462	3 569	3 426	3 532	3 426	3 532	3 426	3 532
5. Finansministeriet i Debet	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Udlaan med Statens Garanti	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Afviklingskassen af 1910	1 456	563	3 015	2 833	2 815	2 959	1 819	2 501
8. Veksler paa Indlandet	36 793	39 574	33 133	35 599	34 769	32 689	45 762	42 163
9. — — Udlandet	68	2 367	10 952	1 125	10 487	3 062	10 833	1 045
10. Danske Statsforskrivninger	21 052	12 931	21 091	12 381	26 071	15 296	25 964	18 711
11. Andre danske Obligationer	6 408	2 322	6 377	7 218	6 217	7 194	6 217	8 645
12. Udenlandske Statsobligationer	9 702	8 389	8 892	8 990	8 892	9 007	8 892	10 491
13. Korrespondenter i Udlandet	64 232	39 361	59 915	37 575	55 312	52 428	51 512	61 675
14. Tilgodehavende i Sveriges Riksbank, Norges Bank og Deutsche Reichsbank	—	17	—	—	—	—	—	—
15. Beholdning af norske og svenske Sedler ...	92	373	174	315	65	451	72	585
16. Guld i Mont og Metal	151 579	107 093	161 455	107 029	161 098	107 023	155 644	106 704
17. Sølvmont og anden Skillemont	4 036	5 695	3 911	5 413	4 216	5 567	4 052	5 063
18. Forskellige Debitorer	60 483	44 761	71 686	31 260	49 898	14 283	66 990	8 786
19. Bankbygningerne	2 330	2 024	2 348	2 031	2 368	2 051	2 402	2 078
20. Konto for Intrader	—	—	—	—	—	—	—	—
Tilsammen...	381 140	281 531	405 015	269 093	384 945	269 342	403 624	288 743
Passiver.								
21. Seddelcirkulationen	263 310	214 985	245 013	204 325	249 542	203 267	268 388	220 468
22. Konto Kurant	45 166	12 771	87 898	4 091	61 661	4 581	67 621	4 092
23. Bank Sota Veksler	153	99	161	132	29	6	305	182
24. Indlaan	117	28	127	27	151	33	144	301
25. Afviklingskassen af 1910	—	—	—	—	—	—	—	—
26. Paa Anfordring til Sveriges Riksbank, Norges Bank og Deutsche Reichsbank	5 816	—	5 724	4 839	5 729	5 832	5 856	2 087
27. Forskellige Kreditorer	25 699	12 783	21 880	11 696	23 621	11 640	17 098	17 630
28. Finansmin. Indlaan Lov ¹⁹ / ₄ 1895	3 480	3 584	3 426	3 532	3 426	3 532	3 426	3 532
29. Konto for Intrader	—	—	—	—	—	—	—	—
30. Konto for forventet Tab	500	500	500	500	500	500	500	500
31. Reservefonden	8 324	8 206	8 320	8 198	8 320	8 198	8 320	8 198
32. Aktionærernes Udbytte-Udligningsfond	1 575	1 575	1 661	1 481	1 661	1 481	1 661	1 481
33. Aktionærernes Kapital	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000
34. Gevinst i Bankaaret	—	—	3 305	3 272	3 305	3 272	3 305	3 272
Tilsammen...	381 140	281 531	405 015	269 093	384 945	269 342	403 624	288 743

Tabel VI. De københavnske Bankers Status.¹⁾

	ult. Juli 1914	ult. Aug. 1914	ult. Decbr. 1914	ult. Juli 1915	ult. Decbr. 1915	ult. Maj 1916	ult. Septbr. 1916
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Passiver							
Folio {herunder Nationalbank. Konto Kurant	45.2	46.6	60.2	56.6	88.0	123.0	161.0
Indlaan	247.2	242.2	245.2	270.2	292.0	327.4	385.1
Konto Kurant	275.4	277.5	306.2	388.6	439.4	511.4	758.2
Sparekasseindskud	96.2	91.6	93.5	100.0	104.5	117.1	126.2
Øvrige Passiver	488.7	542.2	513.6	500.2	553.2	582.2	623.6
Tilsammen...	1153.0	1201.2	1220.0	1316.5	1477.2	1662.0	2055.2
Aktiver							
Veksler paa Indlandet	165.2	190.2	164.4	142.2	177.1	158.6	227.1
Veksler paa Udlandet	24.0	20.0	13.2	14.2	13.7	13.2	36.7
Udlaan i løbende Regning samt Kassekredit	233.7	229.2	231.2	269.4	299.4	316.2	417.6
Udlaan mod Pant	156.2	167.2	176.0	184.1	223.2	259.1	352.2
Konto Kurant	28.0	26.5	30.6	37.6	44.2	38.2	49.0
Udenlandske Korrespondenter .	42.2	65.0	100.2	114.2	131.2	181.1	179.6
Obligationer og fremmed Mønt	202.2	202.2	193.1	221.6	239.1	247.6	255.1
Øvrige Aktiver	299.2	299.7	309.1	332.2	349.2	447.0	537.7
Tilsammen...	1153.0	1201.2	1220.0	1316.5	1477.2	1662.0	2055.6

¹⁾ Nationalbanken, Landmandsbanken, Privatbanken, Handelsbanken, Laane- og Diskontobanken, Københavns private Laanebank, Haandværkerbanken, Revisionsbanken og Frederiksberg Bank. Oversigten er taget efter Dagbladet „Børsen“.

med det af Købstadkommunernes Udvalg oprettede Kulkontor. Driftskapitalen er tilvejebragt gennem en Kassekredit paa 1½ Mill. Kr., for hvilke Indenrigsministeriet garanterer. Men iøvrigt er Kommunerne ansvarlige for de Beløb, der kommer til Udbetaling. Kulkontoret fordeler de hjemkomne Kul til Kommunerne i Forhold til disses Bestillinger, og Kommunerne maa da selv afgøre de nærmere Former for Viderealgat af de fremskaffede Husholdningskul til den mindre bemidlede Befolkning. Den hele Ordning vil først fuldt ud kunne træde i Kraft fra 1/10 1916, da de engelske Myndigheder skal have Oplysning i Hænde om, hvor meget der ønskes importeret i en Maaned, 6 Uger før

Begyndelsen af den paagældende Maaned¹⁾. For det hjemlige Brændsels Vedkommende skadede den meget vaade Sommer i høj Grad Tørveindustrien, ligesom det under de for Statsbanerne herskende meget travle Forhold kneb en Del med at faa Tørvne transporteret. Forhandlinger om Maximalpris paa Tørv til 25 à 27 Kr. pr. Ton førte ikke til nogen Maximalpris-Fastsættelse. Derimod fastsatte Direktoratet for Statsskovbruget, at Brændepriserne paa Effekter fra Statsskovene ikke maatte fordyres med mere end 25 % over Prisen i sidst forløbne Regnskabsaar og til højst 12 Kr. pr. Rummeter for fineste Brænde²⁾. Til Vejledning for Skoledirektionerne ved Ansættelser af Læreres og Skolers Deputat af Bøgebrænde meddelte Undervisningsministeriet i Cirk. af ^{26/11} 1916, at 1 Favn Bøgebrænde kunde regnes at svare til 10 hl almindeligt Husholdningskul (Nøddekul) og til 17,5 hl Koks.

Henimod Slutningen af Høstaaret 19^{15/16} var Beholdningerne af Brødkorn mange Steder ved at slippe op, hvorfor Indenrigsministeriet ved Cirkulære af ^{24/8} 1916 meddelte Amterne, at man havde truffet Foranstaltninger til at forsyne Bagerne med amerikansk Rug fra Statens Lagre. Denne Rug solgtes til 21 Kr. pr. 100 kg paa Betingelse af, at Bagerne stadig søgte at skaffe dansk Rug til Dækning af deres Forbrug, og at Rugen kun maatte anvendes til Fremstilling af Brød. Cirkulæret anmoder desuden Amterne om at paase, at Rugbrødsprisen holdes saa lavt som muligt. Bestemmelserne skulde angaa 160 000 Tdr. amerikansk Rug, og Tabet for Statskassen ansloges til 5 à 600 000 Kr.³⁾ Imidlertid førtes Forhandlingerne om Ordningen for det ny Høstaar mellem Regeringen og Landbrugets Repræsentanter. Ligesom ifjor (Bkg. ^{4/8} 1915) fastsattes dog forinden ved Indm. Bkg. ^{1/8} 1916, at der for dansk Rug og Hvede, der i 1916 anvendes til Saasæd, toges en højere Pris end Maximalprisen. Denne var for 1916 i Henhold til Bkg. ^{3/8} 1916 indtil videre den samme

¹⁾ Jfr. Købstadforeningens Tidsskrift 1916, Nr. 2 og 3.

²⁾ Jfr. Berl. Tid. ^{25/7} 1916.

³⁾ Berl. Tid. ^{24/8} 1916. Ved Cirk. af ^{25/8} 1916 meddeltes det Amtmændene, at Salget af amerikansk Rug maatte ophøre med Udgangen af August.

Tabel VII. Korn- og Føderstofmarkeder (Efter Ugeskrift for Landmænd).

Prisen er i Kr. pr. 100 kg	Juni				Juli				August					September			
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge
Hvede	1916 19.00 ¹⁾	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	21.00 ¹⁾	*	*	*	*	*
	1915 21.50 ¹⁾	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	19.00 ²⁾	19.15	19.50	19.00	*
Rug	1916 18.00 ¹⁾	*	*	*	23.50 ³⁾	*	*	*	*	*	*	18.50 ¹⁾	*	*	*	*	*
	1915 —	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	19.70 ²⁾	20.10	*	*	*
Havre	1916 22.70	22.85	22.75	*	22.15	22.00	23.20	22.00	22.05	22.00	*	22.85	24.00	24.40	24.60	24.75	22.05 ³⁾
	1915 29.75	28.50	29.75	27.75	28.25	28.75	28.00	27.00	24.75	25.50	23.00	22.50	21.75	20.75	18.00 ²⁾	17.75	18.75
Byg 2r	1916 23.50	*	24.75	*	*	25.00	26.75	26.00	*	*	*	*	*	*	*	*	23.00 ³⁾
	1915 25.00	24.75	*	24.75	*	24.75	23.75	*	23.00	22.00	*	21.25	21.00	20.00	—	—	—
— 6r	1916 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1915 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hvedekliid, grove	1916 16.00 ¹⁾	*	*	*	*	*	*	16.00 ¹⁾	*	*	*	*	19.00	*	*	*	*
	1915 17.00	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
kjøbenhavns	1916 21.00	—	21.00	—	21.50	—	—	21.75	—	—	—	—	—	—	—	—	—
fremmede	1915 18.50	18.00	19.00	18.00	19.00	*	*	*	19.50	*	*	*	19.00	18.00	—	—	17.50
Rugkliid, grove	1916 16.00 ¹⁾	*	*	*	*	*	*	*	—	—	16.00 ¹⁾	17.00 ¹⁾	*	*	*	*	*
	1915 17.00 ¹⁾	*	*	*	*	*	*	*	—	—	16.00 ¹⁾	17.00 ¹⁾	*	*	*	*	*
kjøbenh.	1916 16.00 ¹⁾	*	*	*	*	*	*	*	—	—	16.00 ¹⁾	17.00 ¹⁾	*	*	*	*	*
fine	1915 17.00 ¹⁾	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Hørfrokager, prima	1916 27.00	*	*	*	*	26.75	27.25	*	*	*	*	27.50	—	27.50	—	28.25	28.00
kjøbenhavnske	1915 27.00	27.50	*	*	*	*	*	*	*	27.00	*	*	26.25	26.00	*	*	*
Soyakager, prima	1916 26.25	26.35	*	26.50	*	*	*	26.00	26.75	26.50	*	26.00	27.00	27.75	27.00	27.05	*
kjøbenhavnske	1915 20.25	*	20.70	20.75	21.00	21.50	21.75	*	*	*	*	21.50	21.25	*	21.00	20.75	*
Røpskager, prima	1916 —	22.50	*	*	*	23.00	—	—	22.25	*	*	*	22.50	—	—	22.75	*
kjøbenhavnske	1915 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bomuldsfrøk., prm.	1916 24.25	*	*	*	*	*	*	*	24.25	24.15	23.75	24.00	24.25	25.25	25.00	25.10	25.25
afsk., fra New Orl.	1915 19.75	19.25	*	*	19.50	20.00	20.50	*	20.75	20.50	*	*	20.00	*	*	19.75	20.25
Majs, prima, kon-	1916 21.00	*	20.50	*	20.15	21.30	21.40	*	21.30	21.25	21.80	22.50	*	22.75	22.05	22.50	22.00
troll., La Plata	1915 19.20	*	18.55	18.45	18.20	*	18.00	18.75	17.80	17.00	17.95 ²⁾	17.40	17.75	16.45	16.50	16.45	17.00

* betyder, at Noteringen er uforandret.

— betyder, at ingen Notering fandt Sted.

¹⁾ Maximalpris. ²⁾ Amerikansk. ³⁾ Ny Høst for denne og følgende Noteringer. Disse gælder for Hvede 130 Pund holl. (Maximalpris 22.00 Kr.) og for Rug 122 Pund holl. (Maximalpris 20.50 Kr.).

Tabel VIII. Mel og Grynmarkedet

Priserne er i Kr. pr. 100 kg	Juni				Juli			
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge
Prima amerik. {1916	40.00	.	.	.	.	.	.	.
Flormel ..... {1915	37.00	.	.	.	.	.	37.50	.
Bagerimel ..... {1916	36.00	.	.	.	.	.	.	.
..... {1915	35.50	.	.	.	.	.	36.50	.
Flormel ..... {1916	28.00	.	.	.	29.00	.	.	.
..... {1915	34.00	.	.	.	.	.	35.00	.
Sigtet Rugmel .. {1916	33.50	.	.	.	36.00	.	.	.
..... {1915	34.50	.	.	.	.	.	.	.
Ris ..... {1916	72.00	.	.	.	.	.	.	.
..... {1915	62.00	.	.	.	.	.	.	.
Sagogryn ..... {1916	72.00	.	.	.	74.00	.	.	.
..... {1915	69.00	.	.	.	.	.	.	.
Semontegryn ... {1916	38.00	.	.	.	.	.	.	.
..... {1915	39.00	.	.	.	.	.	40.00	.
Byggryn ..... {1916	34.00	.	.	.	26.00	.	.	.
..... {1915	36.50	.	.	.	.	.	.	.
Havregryn ..... {1916	56.00	.	.	.	53.00	.	.	.
..... {1915	55.00	.	.	.	.	.	.	.

. betyder, at Noteringen er uforandret.

som for 1915. Men ved Indm. Bkg. ¹⁷/_s 1916 fastsattes den ny Maximalpris for indenlandsk Rug til 18¹/₂ Kr. pr. 100 kg (120 π holl.), for danske Rugklid til 17 Kr. pr. 100 kg og for grovmalet Mel af dansk Rug til 21 Kr. pr. 100 kg for Partier paa over 20 kg. Ved Bkg. s. D. forbydes det at anvende Rug og Hvede til Fodring med Undtagelse af 10 ⁰/_o af Høsten 1916 paa hver Ejendom, dog at det særlig bliver saadant Korn, der er uskikket til Brødkorn, der kommer til at udgøre disse 10 ⁰/_o. Endelig giver Indm. Cirk. ¹⁷/_s 1916 Meddelelse om, at der, saalænge Fodringsforbudet bestaar, for Rug af ny Høst¹⁾ (1916) af Stats-

¹⁾ Jfr. Indm. Cirk. ¹⁰/_s 1916 om en Opgørelse af Beholdninger af ældre Høst.

(Noteringer efter Ugeskrift for Landmænd).

	August					September			
	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge
	.	.	.	.	41.50	.	.	.	.
	.	.	.	.	.	.	.	.	36.50
	.	.	.	.	36.50	.	.	.	.
	.	.	.	.	.	.	.	.	33.00
	.	.	.	.	31.00	.	.	.	.
	.	.	.	.	.	.	.	.	29.00
	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	.	.	.	.	.	.	.	.	32.50
	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	.	.	.	.	.	.	.	.	38.50
	.	.	.	.	37.00	.	.	.	.
	.	.	.	.	.	.	.	.	30.50
	.	.	.	.	51.00	.	.	.	.
	.	.	.	.	.	.	.	.	51.00

— betyder, at Notering ikke fandt Sted.

kassen kan forventes en Godtgørelse af 3 Kr. pr. 100 kg Rug, der sælges til Købmænd, Møllere eller Bagere for at anvendes som Brødkorn eller som af Landbrugeren anvendes til Brødbagning i egen Husholdning. Under de ugunstige Høstforhold, der sinkede Fremkomsten af den ny Afgrøde, forhøjedes dette Tilskud ved Indm. Bkg. ²⁶/_s 1916 med 1 Kr. pr. 100 kg for Rug, der afleveres i August, September og første Halvdel af Oktober (Indm. Cirk. ²²/_s 1916¹⁾). Endvidere fastsattes ved Indm. Bkg. ²¹/_s 1916 Maximalpris for dansk Hvede til 21 Kr. pr. 100 kg (128 π holl.), for indenlandsk Hvedeklid til 19 Kr. pr. 100 kg og

¹⁾ De nærmere Regler for Udbetalingen af Godtgørelsen findes meddelt i Indm. Cirk. ⁹/_s 1916.

Tabel IX. Den københavnske Notering paa Smør og Æg samt danske Andelsslagteriers Notering paa Flæsk.

	Juni				Juli				August					September			
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge
Kjøbenhavns Smørnotering																	
Kr. pr. 50 kg netto																	
1916	135	-	-	142	140	-	141	146	147	150	156	164	166	-	-	170	173
1915	120	122	125	-	127	130	132	136	138	143	-	140	137	140	144	149	157
Kjøbenhavns Ægnotering																	
Øre pr. kg leveret																	
1916 ¹⁾	160	-	-	-	-	170	176	180	-	-	184	210 ¹⁾	220	240	250	-	-
1915	134	140	155	175	150	-	140	-	145	160	165	-	170	165	-	185	205
Andelsslagteriernes Flæsk-Notering																	
Øre pr. kg 1. Kl.																	
1916	166	-	-	170	-	-	-	174	176	180	-	182	186	188	-	-	-
1915	150	-	-	-	-	-	-	-	152	154	-	156	158	-	-	156	-

¹⁾ betyder, at Noteringen er uforandret. ²⁾ Noteringen er suspenderet.
Tallene gælder Andelsslagteriernes Fællesnotering for Andelsæg til Medlemmer.

-- betyder, at ingen Notering fandt Sted.
¹⁾ Denne og følgende Noteringer er fastsatte af Grosserer-Societetets Udvalg.

for Flormel af dansk Hvede til 28 Kr. pr. 100 kg for Partier paa over 20 kg. Endelig fastsatte Indm. Bkg. af ^{21/2} 1916 Maximalprisen paa Majs til fremdeles at være ^{23 1/2} Kr. pr. 100 kg (jfr. Bkg. ^{16/2} 1916).

Igennem det 3-Kr.'s Tilskud til Rugdyrkerne faar disse saaledes ^{21 1/2} Kr. pr. 100 kg for den Rug, de sælger som Brødkorn, og 21 Kr. for Hvede, medens Majsprisen er fastsat til ^{23 1/2} Kr. Herved bliver altsaa en Del af Forskellen mellem Prisen paa Brødkorn og Foderkorn ophævet. Men da Landbrugsorganisationerne iøvrigt ikke ønskede Statstilskud (til Indkøb af Majs eller andet Foderkorn²⁾), udlignedes det „Tab“, der for Landbruget opstod ved at man paalagde det at aflevere Kornet til Brødkorn for en lavere Pris end den, hvortil der samtidig kunde købes Foderkorn (Majs) derigennem, at der ydedes Svineproducenterne, der jo var dem, der var særlig interesserede i „Tabel“, en Godtgørelse af 10 Øre pr. kg for de første 5.000 Svin, der ugentlig afgives til Hjemmeforbruget til Maximalpris

samt 14 Øre pr. kg for det overskydende Antal²⁾. Samtidig udlignedes altsaa Svineproducenternes Tab ved, at Maximalprisen paa Hjemmemarkedet er lavere end de Exportpriser, der kan opnaas. Omkostningerne ved disse forskellige Tilskud til Landbruget er anslaaet til i Høstaaret 19^{16/17} at udgøre godt 7 Mill. Kr. i Tilskud til Rugdyrkerne, 6 Mill. Kr. til Svineproducenterne og 2 Mill. Kr. til at holde Majsprisen i ^{23 1/2} Kr. (jfr. Side 289).

Det er allerede nævnt, at de vanskelige Høstforhold foranledigede en Forhøjelse af Tilskudet til Rugdyrkerne i Høstaarets første Maaneder for at gøre det fordelagtigt for dem at fremskynde Tærskningen og bringe Kornet frem saa snart som muligt. Desuden henstillede Indenrigsministeriet, at Tærskningen fremskyndedes for at de størst mulige Kvanta dansk Rug kunde blive bragt i Handelen snarest muligt, opkøbt af Staten og derefter tørret, saa man kunde undgaa, at Rugen, der havde taget mere eller mindre Skade under Regnperioden, skulde lide yderligere ved at blive gemt hen³⁾. I denne Sammenhæng skal det an-

²⁾ Berl. Tid. ^{4/8} 1916.

²⁾ Berl. Tid. ^{5/8} 1916.

³⁾ Berl. Tid. ^{21/8} 1916.

Tabel X. Kreaturmarkedet ved Kjøbenhavn Kvægtorvs Noteringsudvalg.

pr. 50 kg slagtet Vægt med tilhørende Slag- terieraffald	Juni				Juli				August					September				
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Kvier og Stude																		
1. Kvalitet {1916	140	.	.	137	135	130	132	.	127	132	.	.	130	.	.	.	.	128
{1915	82	.	85	.	83	80	84	83	85	87	91	.	94	97	99	101	.	106
2. — {1916	118	.	.	114	111	107	108	.	103	108	.	.	106	.	.	.	.	105
{1915	72	.	74	75	73	70	73	71	73	75	78	.	80	81	83	85	.	86
3. — {1916	108	.	.	104	103	101	102	.	98	102	.	.	.	.	.	.	.	100
{1915	62	.	64	65	63	60	63	61	62	64	68	.	70	.	72	74	.	77
Unge Køer																		
1. Kvalitet {1916	140	.	.	137	135	130	.	.	127	131	.	.	129	.	.	.	.	127
{1915	82	.	84	.	83	81	83	.	85	86	91	.	94	97	99	101	.	106
2. Kvalitet {1916	118	.	.	115	.	110	.	.	105	110	.	.	109	.	.	.	.	106
{1915	72	.	74	75	71	69	71	70	72	74	78	.	80	81	83	85	.	88
Ældre Køer																		
1. Kvalitet {1916	129	.	.	125	121	116	108	.	106	107	.	.	105	.	.	.	.	105
{1915	74	.	76	77	75	73	78	77	79	77	82	.	84	88	90	91	.	98
2. — {1916	114	.	.	112	110	106	102	.	100	.	.	98	97	.	.	.	.	100
{1915	57	.	69	70	67	65	69	68	69	67	71	.	73	.	75	77	.	84
3. — {1916	103	.	.	98	.	95	94	.	93	.	.	92	.	.	.	.	.	93
{1915	62	.	64	65	62	57	60	58	.	60	62	.	60	.	.	64	.	68
Kalve																		
1. Kvalitet {1916	137	135	137	134	132	.	123	127	121	125	127	125	127	.	.	.	.	131
{1915	91	.	89	87	84	80	81	80	77	80	84	83	81	85	87	91	.	94
2. — {1916	124	123	125	123	121	.	113	115	110	114	116	112	114	.	.	.	.	118
{1915	75	.	79	81	78	73	.	70	68	70	74	73	72	74	76	80	.	86
3. — {1916	115	114	116	113	.	58	54	.	103	104	108	103	105	.	.	64	.	68
{1915	61	59	61	.	.	.	.	.	.	57	60	59	.	.	.	.	.	68
Lam																		
1. Kvalitet {1916	—	185	174	176	173	.	168	166	153	158	145	135	140	.	.	.	.	133
{1915	113	.	.	108	103	110	115	105	.	113	115	120	110	115	110	.	.	110
2. — {1916	—	178	168	.	.	.	162	160	148	153	138	125	130	.	.	.	.	124
{1915	100	.	103	98	93	98	103	95	.	107	108	113	103	108	103	.	.	103
Tyre pr. 50 kg lev. Vægt																		
1. Kvalitet {1916	77	.	.	75	74	71	68	70	66	69	.	.	68	67	.	.	.	66
{1915	45	46	48	.	47	.	50	48	49	47	50	49	.	51	.	.	.	55
2. — {1916	71	.	.	70	69	66	62	64	62	64	.	.	63	62	.	.	.	61
{1915	42	.	44	.	.	.	46	44	45	44	46	44	.	46	.	.	.	51
3. — {1916	66	.	.	63	.	62	59	.	58	60	.	.	59	58	.	.	.	58
{1915	38	.	40	.	39	.	42	40	41	39	42	40	.	42	.	.	.	47

. betyder, at Noteringen er ulorandret.

— betyder, at ingen Notering har fundet Sted.

føres, at Indm. ved Cirk. 12/9 1916 tilkendegav de kommunale Kommissioner, at indtil de stedfindende Forsøg med spiret Kornes Anvendelse til Brødbagning var bragt til Afslutning, maatte der ikke af Kommissionerne gives Tilladelse til Opfodring af Rug og Hvede paa Grund af Spiring. Samtidig med de nævnte Forsøg vil der blive foretaget Undersøgelser over Bygs Anvendelighed som Brødkorn. Idet Arealtællingerne nemlig har vist Tilbagegang for Rugarealerne og Fremgang for Bygget, maatte det frembyde sig som naturligt Led i Ernærings-Overvejelserne at optage Spørgsmaalet om Byggets Anvendelse som Brødkorn til Undersøgelse. Landbrugsudvalget har dels foranlediget, dels ydet sin Bistand ved disse Undersøgelser og har ogsaa udtalt sig om det i Sammenhæng hermed staaende Spørgsmaal om Saatvang. Man har dog ikke anset en saa rigoristisk Foranstaltning paatrængende nødvendig og ogsaa anset den for meget vanskelig at praktisere. Men det er lagt Landbruget paa Sinde¹⁾, at Brødkornsarealerne ikke indskrænkes, en Opfordring, der ogsaa støttes af Landbrugspressen og de ledende Landbrugsorganisationer. Saaledes gjorde De samvirkende Landboforeninger i Sjællands Stift ved et Møde i Kjøbenhavn den 15/9 1916 denne Opfordring til deres.

At der maa tillægges det hele Spørgsmaal den allerstørste Betydning er utvivlsomt. Den amerikanske Hvedehøst lover ikke godt og Verdensmarkedets Priser er stigende, bl. a. ogsaa fordi andre oversøiske Landes Brødkornsproduktion paa Grund af manglende Tonnage kun vanskeligt og i hvert Fald til stærkt stigende Priser kan føres til Europa. Mere end nogensinde før gælder det da i saa høj Grad som muligt at kunne stole paa egen Avl. Hvilket naturligvis ikke udelukker, at man søger at skaffe sig Tilførsler udefra. Statens Kornindkøb er saaledes ogsaa fortsat i det nye Høstaar. Der er indkøbt 8 000 t amerikansk Hvede i Begyndelsen af September og samtidig har

¹⁾ Jfr. Statstidende for 27/9 1916, hvori Landbrugsudvalgets Indstilling i denne Sag findes offentliggjort, med Indenrigsministeriets Bemærkning om, at Ministeriet „fuldt ud kan slutte sig til Opfordringen til Landbrugerne om uformindsket eller forøget Saaning af Brødkorn“.

Indenrigsministeriet ligesom ifjor overdraget Amterne at paabegynde Opkøbet af dansk Rug til Statens Lagre.

Under den ovenomtalte Knaphed paa Rug i Slutningen af Høstaaret 19^{15/16} steg Brødpriiserne i Provinsbyerne, hvorefter Stigningen ophørte da Forsyningerne kom fra Statens Lagre. I Kjøbenhavn gælder Rugbrødsprisen 89 Øre pr. 4 kg uforandret til Oktober Maanedes Slutning. Ved et Møde af Bagere den ^{26/9} 1916 er derimod Priserne paa Hvedebrød forøget ret betydeligt (f. Eks. er 15-Øres Franskbrød forhøjet til 20 Øre, andre Brød er uforandrede i Pris, men forringes til Gengæld i Vægt m. v.).

Med Hensyn til Foderkorn og Foderstoffer er det allerede nævnt, at Majsprisen 23^{1/2} Kr. pr. 100 kg ved Indm. Bkg. ^{31/8} 1916 er gjort gældende indtil videre. Ved Indm. Bkg. ^{1/9} 1916 er endvidere givet Regler for Anvendelse af Majs til Fremstilling af Spiritus, hvorefter Majs kun maa anvendes i Spiritusfabrikationen, naar det paagældende Parti er indkøbt direkte (uden nogen Købmand som Mellemed) fra udenlandsk Sælger af en Spiritusfabrik eller en Sømmenslutning af saadanne Fabrikker. Iøvrigt er Bestemmelserne i Bkg. ^{25/2} 1915 om Forbud mod Anvendelse af andre Kornsorter og Kartofler stadig gældende (53. Bd., S. 253).

Angaaende Flæskeprodukterne skal det først nævnes, at Tilbageholdelsesprocenten for Svinfedt under ^{5/9} 1916 forhøjedes fra 40 til 50 ^{0/0}. Men hvad der derudover for disse Varers Vedkommende er kommet til Offentlighedens Kundskab skyldes væsentligt Hovedstadens mangelfulde Forsyning med Flæsk. Ved Udgangen af September er ved Justitsministeriets Mellemkomst Forholdene vist atter bragt i Orden. Som Aarsag til den altfor ringe Tilførsel har været angivet det ustadige Høstvejr, der gjorde det vanskeligt at faa Tid til at køre Svinene til Slagteri. Det skal endvidere anføres, at der, som allerede foran nævnt (S. 478), sammen med Kornordningen er fastsat et Tilskud til Svineproducenterne til Dækning af Forskellen mellem Majspris og Rug-Maximalpris og mellem Exportpris og den hjemlige Maximalpris paa Flæsk. Hvorledes Flæskeexport og -forsyning videre udvikler sig, vil imidlertid i høj Grad afhænge af den trufne Kødordnings Virkning. Det er jo givet, at hvis det gennem den lykkes at faa gjort

Kødet saapas billigt, at det atter i større Omfang kan købes paa Hjemmemarkedet, vil Efterspørgselen efter Flæsk kunne gaa ned og mere Flæsk blive frit til den mere lønnende Export. Hvad angaar selve Kødordningen, da kom denne først i Stand efter langvarige Forhandlinger mellem Regeringen og Landbrugets Repræsentanter. Det lovmæssige Grundlag for den er Justitsmin. Bkg. $7/7$ 1916 (jfr. Bkg. $12/7$ 1916) og Landbrugsmin. Bkg. $7/7$ og $18/8$ 1916. Ifølge disse Bekendtgørelser maa Udførselen af Hornkvæg, Faar og Geder efter $10/7$ 1916 kun ske, naar disse er ledsaget af en Udførselsattest, udstedt af Kødkontoret. En saadan Attest erholdes af Exportørerne mod Indbetaling af en Afgift, og for det herved indvundne Beløb ydes Tilskud til Slagterne til det Kød, de sælger paa Hjemmemarkedet, for at Detailprisen paa Kød kan komme til at svare til en Engros-Pris paa 1,70 Kr. pr. kg. Det var denne Pris, som Regeringen i sit Forslag til en Ordning havde ønsket fastsat som Maximalpris i Forbindelse med en Forpligtelse for Landbruget til at levere mindst 500 Kreaturer pr. Uge til Hjemmemarkedet. Men fra Landbrugets Side foretrak man den anden Ordning. Export-Afgiften var indtil $10/8$ 1916 7 Øre og Tilskudet til Hjemmeslagtningen 30 Øre pr. kg levende Vægt. Men da Exporten langtfra kunde bære dette Tilskud til Hjemmeslagtningen, forandredes ved Landbrugsmin. ovennævnte Bkg. af $18/8$ 1916 Tilskudet fra $20/8$ til 40 Øre pr. kg slagtet Vægt og Export-Afgiften til 10 Øre pr. kg levende Vægt. Herved formindskedes i Virkeligheden Tilskudet til Hjemmeslagtningen ret betydeligt, idet det, beregnet efter slagtet Vægt, skulde op paa 50 à 60 Øre for at svare til de 30 Øre pr. kg levende Vægt, der hidtil havde været betalt Slagterne¹⁾. Men Forudsætningen: at Export-Afgift og Hjemmeslagtnings-Tilskud skulde dække hinanden havde ikke holdt Stik. Hertil bidrog vel dels, at der i Forventning om den ny Ordning's Ikrafttræden (Forhandlingerne om den stod jo paa i længere Tid) var blevet exporteret meget stærkt, dels, at samtidig med Ordningen søgte de tyske Købere at trykke Prisen, hvorfor Landbrugerne havde flere Grunde til at holde deres Dyr tilbage, hvilket de saa meget lettere kunde gøre, som der

¹⁾ Berl. Tid. $19/8$ 1916.

Tabel XI. Detailpriserne for nogle vigtigere Varer.
(Efter Statistiske Efterretninger).

Hovedstaden (Detailpris i Øre)	Enhed	Juli 1914	Juni 1916	Juli 1916	Aug. 1916	Sept. 1916
Rugbrød, ublandet Rug	4 kg	60	89	89	89	89
Sigtebrød	kg	26	39	39	39	39
Franskrød	—	35	48	48	48	48
Flormel, bedste danske	—	—	37	37	37	38
Byggryn, danske	—	27	45	45	45	46
Havregryn, danske, i Pakker...	—	38	73	73	73	73
Boghvedegryn	—	42	101	101	101	100
Semoulegryn	—	38	53	53	53	54
Kartoffelmel	—	—	82	83	84	87
Risengryn, ord., hele Ris	—	64	64	64	65	66
Rismel	—	—	56	57	57	58
Sagogryn, Tapioca, alm.	—	40	79	82	84	85
Flækkeærter	—	—	83	83	81	81
Hugget Melis Nr. 1	—	44	52	52	52	52
Farin, lyst, Nr. 1	—	34	41	41	41	41
Kaffe, Santosblanding (billigste).	—	230	248	247	243	248
The, alm. Kongo (billigst)	—	400	440	441	437	429
Svedsker med Sten	—	103	153	153	158	162
Hvidtøl, prima	¹ / ₂ Fl.	11	11 ¹⁾	11	11	11
Bajersk Øl	¹ / ₂ Fl.	13	15	15	15	15
Smør, lurmærket, højeste Pris..	kg	237	294	301	319	353
Margarine (animalsk), højeste Pris	—	142	182	186	186	186
Vegetabilmargarine	—	122	156	164	164	164
Ost, skummetmælks, højeste Pris	—	—	135	129	129	130
Æg, nylagte, danske (16 lbs) ..	Snes	145	243	265	279	324
Sød Mælk	Liter	19	24	24	24	26
Oksekød (Forkød), højst	kg	120	317	312	242	252
Kalvekød (Forkød), højst	—	150	296	294	246	258
Hestekød, højst	—	—	220	218	217	221
Fersk Svinebov	—	115	120	120	120	120
Mørbrad	—	215	355	305	307	324
Røget, benløs Skinke	—	205	239	246	245	247
Svinelever	—	—	90	90	90	90
Svinefedt, krydret dansk	—	130	200	200	200	200
Ferske Sild, middelstore	Snes	113	170	133	117	143
Torsk, middelstore	kg	—	81	81	77	105
Rødspætter, middelstore	—	145	168	164	181	199
Klipfisk, afnakket, Nr. 1	—	75	124	124	124	122
Hvidkaal, middelstort Hoved ..	Snes	—	—	—	—	22
Gulerødder	kg	—	35	41	23	16
Kartofler i mindre Partier	—	—	11	17	12	12
Køkkensalt, alm.	—	10	12	12	12	12
Brun Sæbe, prima	—	—	50	50	50	50
Petroleum, Water White	Liter	18	21	21	21	21
Skotske Nøddekul	hl	180	680	680	680	630
Knuste Gasværkskoks	—	135	275	275	275 ²⁾	275
— Koks fra private Handl.	—	—	405	405	405	420

¹⁾ Nr. 1 for denne og følgende Priser.

²⁾ Denne og følgende Notering er fra private Handlende.

paa Grund af den fugtige Sommer var Græs nok. Staten har da, for at det hele Arrangement ikke skulde standse, hidtil maattet stille $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til Raadighed for Kød-kontoret til Udbetaling af Tilskud til Slagterne. Endvidere tillodes det under $\frac{29}{7}$ 1916, at Udførselen af Indvolde m. v. („Smaakrammet“), trods Bkg. $\frac{7}{7}$ 1916 maatte finde Sted, hvilken Export gav Slagterne en god Indtægt, som saa skulde kunne anvendes til Nedsættelsen af Hjemme-
 prisen paa Kødet. Som Tabellen over Detailpriserne viser, fandt der fra Juli til August en ikke ringe Nedgang Sted i Kødpriserne, der derefter har holdt sig paa det samme Niveau. Men da Tilførslerne af Kreaturer af de ovenanførte Grunde i Sommerens Løb stadig ikke har været betydelige, har naturligvis den hele Ordning — gennem et større Kødforbrug at aflaste Flæskebruget — endnu ikke ret virket efter sin Hensigt. Det formindskede Udbud af Kreaturer viser sig klart i nedenstaaende sædvanlige Oversigt over Tilførslerne af voksent Kvæg og Kalve til Københavns Kvægtorv samt til Odense, Aalborg, Kolding og Esbjerg Markeder, idet det dog maa nævnes, at der — vist navnlig af Slagtere i Provinsbyer og paa Landet — efter Kødordningens Ikrafttræden er udfoldet en ikke ringe Virksomhed ved gennem personlig Omrejse til Sælgerne at skaffe sig Kød.

	1914	1915	1916	
			Ialt	pr. Uge
Juni	19 800	31 800	27 000	6 700
Juli	18 100	31 500	11 700	2 900
August	16 600	26 900	18 600	3 700
September ..	25 700	39 600	20 100	5 000

Med Hensyn til Reguleringen af andre Næringsmidler skal anføres følgende: Det er meddelt¹⁾, at Staten har overtaget „Vestsjællands“ Sukkerbeholdning (15 000 Sække). Sukkeret er blevet raffineret og overgaaet i indenlandsk Forbrug, hvilket dog ikke har hindret, at der $\frac{10}{8}$ 1916 udsendtes Meddelelse om, at Beholdningerne af raffineret Sukker hos De danske Sukkerfabrikker var brugt op, saaledes at Fabrikerne alene kunde effektuere Ordre i dansk Puddersukker. Det forventes dog, at der atter omkring

¹⁾ Berl. Tid. $\frac{9}{8}$ 1916.

¹⁰/₁₀ vil være raffineret Sukker paa Lager. Men det er dog især Mælk og Fisk, der i denne Periode har lagt Beslag paa Opmærksomheden. Paa Grund af de stadigt stigende Smørpriser paa den ene Side, den ved Kreatur-exporten og det fugtige kolde Vejr fremkaldte Mindreproduktion af Mælk paa den anden Side, har Forsyningen med Mælk været vanskelig og Priserne stadigt stigende (jfr. Tabel IX). Men saalænge Smørpriserne er saa høje, som Tilfældet er, vil en Regulering af Mælkepriserne næsten være umulig. Hvad der i denne Henseende kan naaes, er en Tilførsel til Kjøbenhavn og andre store Byer af den fornødne Mængde. Og saa maa der forøvrigt gives Tilskud til de ubemidlede ved Indkøbet, saaledes som det finder Sted (jfr. Afsnittet om Statens og Kommunernes Finanser). I Forhold til de i Slutningen af September gældende Smørpriser kan Mælken nemlig regnes at have en Værdi af 17—18 Øre pr. l, Transport- og andre Omkostninger udgør 6 Øre; Mælken staar altsaa Mælkeforsyningerne i 23 à 24 Øre. Prisen er nu 29 Øre pr. l Sødmærk. Der er altsaa en Detailhandler-Margin paa 5 Øre. — Som nævnt, har ogsaa Forsyningen med og Prisen paa Fisk voldet betydelige Vanskeligheder. Allerede i August — før Torskefangsten endnu var begyndt — købte Exportører den ventede Fangst, og af den meget rigelige Sildefangst kom kun lidet Hjemmemarkedet til Gode — og det til stærkt forhøjede Priser — medens det meste udførtes. En Række Forhandlinger om de herved opstaaede Spørgsmaal førte til Indm. Bkg. af ²¹/₉ 1916 om Sildefangst og Handel med Sild, hvorefter al Sild, fanget fra danske Baade, skal føres ind til dansk Kyst og sælges for højst 44 Øre pr. kg til Forhandlere, der højst maa tage 60 Øre pr. kg af Forbrugerne. Samtidig udstedte Jusfitsministeriet Bkg. om, at Udførsel af fersk Sild kun maatte finde Sted gennem de af Landbrugsministeriet godkendte Exportvirksomheder efter de af dette nærmere angivne Regler, hvorhos det ved Bkg. s. D. forbødes i tørret, saltet eller røget Tilstand at udføre Aalekvabber, Hellefisk og Helleflynder, Isinger, Rødspætter, Sild, Skrubber og Torsk. Som det altsaa vil ses, er indtil nu alene Reguleringen af Sildene i Orden, medens det dog er Hensigten, at den hele Fiskeexport skal foregaa gennem kontrollerede Virksomheder. Den Forskel, der er mellem

de fastsatte Maximalpriser og Exportpriser, skal Staten godtgøre Exportørerne mindst $\frac{3}{8}$ af, Resten betaler Exportørerne indtil en Grænse af 3 0/0 af Fiskeriets Værdi¹⁾. Exportørerne er pligtige til at tilfredsstille Hjemmeforbruget i det Omfang, hvori de er leveringsdygtige. Et Fiskerinævn med Fiskeriinspektøren som Formand skal medvirke til den praktiske Gennemførelse af den hele Ordning. Ordningen for Sildene havde vanskeligt ved at komme i Gang, idet Fiskerne gik ind til de smaa Landingspladser uden for Hovedstaden og der solgte deres Fangst til Exportørerne. Desuden troede Fiskerne, at Salget til Exportørerne til Forsyning af Hjemmemarkedet vilde bringe dem „Tab“, hvilket jo efter de fortsatte Dækningsregler ikke er Tilfældet. Sagen synes dog nu at glide i Orden. — Med Hensyn til andre indenlandske Spisevarer skal det nævnes, at forskellige Kødkonserver og Fiskekonserver iflg. Justitsmin. Bkg. $\frac{18}{9}$ 1916 kun maa udføres gennem de af Landbrugsministeriet anerkendte Exportvirksomheder. Det samme gælder Bouillontærninger. Dette Forbud har foruden Hensynet til Hjemmemarkedet ogsaa haft det Formaal, at der førtes Kontrol med, at de nævnte Varer, der udførtes, var af forsvarlig Kvalitet. — Ved Bkg. $\frac{14}{9}$ 1916 forbødes Udførselen af Vildt, ved Bkg. $\frac{6}{9}$ 1916 af Træ- og Bærfrugt. — Ved Bkg. $\frac{14}{9}$ 1916 forbødes Udførselen af Abrikos- og Nøddekærner og ved Bkg. $\frac{26}{8}$ 1916 af The. — I Begyndelsen af den her behandlede Periode herskede der endvidere vanskelige Forhold i Kaffehandelen. England havde beslaglagt eller tilbageholdt betydelige Partier, hvilket Grossisterne synes at have brugt til en Forhøjelse af Priserne. Dette vakte megen Uvilje blandt Detailhandlerne, og da en Del af den beslaglagte Kaffe frigaves, fastsatte Grosserer-Societetets Kaffesektion, at den saaledes frigivne Kaffe ikke maatte sælges over en Maximal-Engrospris paa omkring 120 Øre pr. kg. Selv om Foranstaltningen ikke kunde medføre en Nedsættelse af Priserne, fordi den største Part af de frigivne Partier var solgt i Forvejen, forhindrede den paa den anden Side Spekulation i Frigivelsen og yderligere Prisstigning. — Maximalpriserne paa Soda (S. 295) nedsattes ved Indm. Bkg. $\frac{15}{8}$ 1916

¹⁾ Berl. Tid. $\frac{21}{9}$ 1916.

til 12 Kr. pr. 100 kg for Salg fra Fabrik til Grossister, 14 Kr. for Salg til Detaillister og 18 Øre pr. kg i Detailhandelen.

Den sædvanlige Tabel over Priserne paa Huder og Skind meddeles nedenstaaende:

	^{23/7} 1914	^{30/3} 1915	^{2/7} 1916	^{1/8} 1916	^{4/9} 1916	^{2/10} 1916
Ved Th. Hansens Eftfl., Slagelse:						
Kohuder med Horn Øre pr. kg	94	155	140	170	170	200
Fede-) 4—8 kg —	126	280	220	260	260	370
skind) 8—11 - —	120	180	190	180	180	220
skind) 11—14 - —	110	130	160	170	170	220
Spædekalkeskind Kr. pr. Stk.	4,00	12,00	8,00	10,25	10,25	13,50
Ved M. J. Ballins Sønner, Vejle:						
Røde jyske Spædes. Kr. pr. Stk.	—	10,00	7,75	9,00	11,50	12,50
Brogede — — —	—	5,50	7,75	7,00	8,50	8,50

Som det vil ses, har der i de sidste Maaneder fundet en ikke ringe Prisstigning Sted, især paa Kalveskind. Udførselen af disse maa iflg. Justitsmin. Bkg. ^{21/7} 1916 kun finde Sted over en Række nærmere betegnede Udførselssteder samtidig med, at Forbudet mod Nedskæring til under 8 kg Saltvægt indskærpedes. Ved Bkg. af ^{28/7} 1916 forbødes Udførsel af Limlæder.

Det (S. 296) omtalte Forslag til Lov om Skattelempelser for Beboelsesejendomme stadfæstedes af Kongen under ^{3/7} 1916. Ifølge denne Lov kan Indenrigsministeriet efter Kommunernes derom indgivne Andragende tillade disse at indrømme Skattelempelser i indtil 10 Aar for Beboelsesejendomme, der opføres efter ^{1/8} 1916. Og for yderligere at fremme Byggeriet har f. Eks. Hovedstadens Kommuner ved Salg af sine Grunde til Bebyggelse indrømmet Rentefrihed for Grundprioriteten eller andre Lempelser i Betalingsvilkaarene. Rentefriheden indrømmes for Grunde, paa hvilke der opføres Lejligheder, der ikke koster over 1 400 Kr. om Aaret (700 Kr. for Lejligheder i Villaer). Endvidere vedtog Københavns Kommunalbestyrelse i sit Møde ^{21/8} 1916 for Kommunens Regning foreløbig at lade opføre indtil 1 000 Lejligheder af forskellige Typer og i Mødet

²⁸/₉ 1916 at yde et Tilskud af indtil 1 Mill. Kr. af Kommunen Kapitalformue til Tilvejebringelse af Boliger, der skal udlejes til billig Leje, fortrinsvis til Familier med mang Børn. — I Dagene ²¹/₉—²³/₉ 1916 afholdtes efter Indbydelse af den svenske Centralforening for socialt Arbejden skandinavisk Kongres i Stockholm til Behandling af de ved Bolignøden opstaaede sociale og andre Vanskeligheder.

Angaaende Detailpriserne i Almindelighed skal som sædvanlig henvises til Tabel IX. Prisstigningen fortsatte sig jævnt og stadigt og blev i Juli 1916¹⁾ beregnet til — under Forudsætning af uforandret Forbrug i Art og Mængde — siden Krigens Udbrud at have udgjort ialt 36 % for et Hovedstadsbudget paa 2 000 Kr. i Juli 1914; af de 36 % falder 46 % paa Fødevarer og 27 % paa andre Udgiftsposter.

— Det vil af de meddelte Enkeltheder i dette Kapitel ses, at Principerne for Prisernes Regulering i det hele er ved at undergaa en Forskydning. Medens Statsmagten Krigens Begyndelse ansaa det for de forskellige Samfundsklassers Pligt at undlade at benytte Verdenskrigens Indflydelse paa det økonomiske Liv til at skrue Priserne op paa Hjemmemarkedets Fornødenheder, kommer man nu mere og mere over til, at den Forskel, der opstaar ved Prisreguleringen imellem Verdensmarkedets og Hjemmemarkedets Priser, dækkes af Statskassen, saaledes at de paagældende „Tab“ bæres af hele Samfundet. At en saadan ny Retning for Prisreguleringspolitikken har kunne skabes, ligger naturligvis i første Række i Statens gode finansielle Tilstand, der har muliggjort den at dække disse meget store Tilskud. Men den er fremtvungen af de stigende Havesyge og Egoisme, som de gode økonomiske Betingelser har medført, og som er ved at kvæle enhver Samfundsfølelse og ethvert Hensyn til andre — dette Hensyn, der under Trykket af den fælles Angst var saa stærkt fremme ved Krigens Udbrud.

¹⁾ Statistiske Efterretninger 1916, Nr. 12.

Landbruget.

I Afsnittet om Prisregulering og Priser er omtalt de fleste af de Spørgsmaal, der angaar Landbrugets økonomiske Forhold i den her behandlede Periode. Det skal dog endnu i dette Afsnit nævnes, at der føres Forhandlinger om en Genoptagen af Hesteudførselen til Tyskland, mod at vi til Gengæld modtager forskellige for dansk Industri og Landbrug uundværlige Raastoffer. — Det skal endvidere nævnes, at medens Høsten i Juli og første Halvdel af August lovede overmaade godt, indtraf der derefter i den egentlige Høsttid et højt ustadigt og regnfuldt Vejrlig, der meget besværliggjorde Indbjergningen. — Den fra tidligere Aar sædvanlige Høstorlov til de ved Sikringsstyrken indkaldte selvstændige Landbrugere paa indtil 14 Dage i August Maaned suppleredes i September med, at der kunde gives de værnepligtige Tilladelse i indtil 4 ugentlige Hverdage at bistaa deres Kvarterværter ved Høstarbejdet, ligesom den almindelige Høstorlov uden for de store Efteraarsøvelsens Tid ogsaa kunde gives i Tiden 1. September—15. Oktober. Endvidere er en større planlagt Indkaldelse til fortsat Øvelse i 20 Dage paa Grund af de vanskelige Høstforhold bortfaldet i Aar. — Endelig skal det nævnes, at Udvalget angaaende dansk Arbejdskraft til Landbruget stadig har fortsat sit Arbejde for at erstatte de udeblevne „Polakker“ med danske Arbejdere, og at Landbrugsudvalget som allerede ovenfor nævnt gennem Forsøg og ved Udsendelse af Meddelelser har støttet og vejledet det arbejdende Landbrug.

Haandværk og Industri samt Arbejdsmarkedet.

De to Tabeller XII og XIII om Arbejdsløshedens Omfang bærer som sædvanlig Vidne om Industriens gode Tilstand, og ogsaa Byggevirksomheden maa ved de mange

Tabel XII. Arbejdsløsheden blandt de organiserede Arbejdere.

		April		Maj		Juni		Juli	
		Antal Medl.	Arbløsheds %	Antal Medl.	Arbløsheds %	Antal Medl.	Arbløsheds %	Antal Medl.	Arbløsheds %
Bygnings- og Møbelindustri	1916	25 500	7.7	26 900	1.0	27 300	1.1	27 400	0.9
	1915	25 700	9.8	25 700	4.8	26 400	3.3	26 200	2.0
Arbejds mænd . .	1916	32 500	8.0	33 700	6.6	33 600	3.2	32 900	3.4
	1915	35 600	7.8	35 800	6.1	36 300	4.2	36 500	4.2
Fabrikfag m. v.	1916	81 700	2.2	83 400	1.7	83 700	1.9	83 900	1.8
	1915	70 900	2.9	71 800	2.7	72 200	2.0	72 600	3.2
Tilsammen . .	1916	139 700	4.5	144 000	2.7	144 600	2.0	144 200	2.0
	1915	132 200	5.4	133 300	4.0	134 900	3.4	135 300	3.3

Foranstaltninger, der er trufne til Byggeriets Fremme, nu have væsentligt bedre Kaar at opvise. Men naturligvis har de ofte omtalte Vanskeligheder for Tilførslerne overalt gjort sig gældende, maaske stærkest for Textilindustrien, hvis Tilførsel af Farvestoffer fra Tyskland og af Uld og Bomuld fra England har voldt store Vanskeligheder. Den i forrige Afsnit omtalte Export af Heste skulde kompenseres med Farvestoffer, saa man har Lov at haabe paa bedre Forhold i denne Henseende. Ogsaa Tilførslen af Jern og Staal fra Tyskland har været meget ujævn med længere Standsninger. Under 28/9 1916 meddeltes det officielt, at Udførselen fra og Gennemførselen gennem Tyskland af Jern og -legeringer og de deraf fremstillede Varer var forbudt. „Forbudet tilsigter ikke at fremkalde en fuldstændig Standsning af Udførselen. Det skal kun styrke Grundlagene for Kontrollen og Udnyttelsen af vor Jernudførsel, der er særlig værdifuld for det neutrale Udland“. Hensigten var altsaa dels at tvinge det neutrale Udland til at give andre, for Tyskland nødvendige Varer i Kompensation, dels vel ogsaa gennem Kontrol med Prispolitiken at søge at paavirke Markkursen i Tysklands Favør. — Det skal sluttelig nævnes, at Bestræbelserne for at støtte og fremme den lille Industris Udførsel til Udlandet er blevne udvidede ved et Samarbejde mellem

Tabel XIII. Arbejdsløsheden i enkelte Fag.

	Talte Med- lemmer	Arbejdsløshedsprocent					
		31/7 1916	31/7 1916	31/1 1916	31/7 1915	31/1 1915	22/8 1914
Bageri- og Konditorarb.	2 973	6,1	9,1	6,0	11,1	11,3	7,3
Bryggeriarbejdere	4 298	"	1,7	0,3	2,4	2,0	0,2
Slagteriarbejdere	3 515	1,0	5,0	1,0	0,3	3,3	0,0
Tobaksarbejdere	6 843	1,3	1,4	1,1	4,4	9,0	4,2
Tekstilarbejdere	7 266	0,5	1,3	1,7	2,0	12,0	3,7
Skrædere	5 552	2,7	6,0	8,4	12,0	15,0	4,0
Skotøjsarbejdere	3 478	0,4	4,0	2,0	2,2	3,2	5,7
Murere	6 706	0,4	—	1,0	63,0	4,0	1,0
Hustømrere	5 002	0,1	19,4	0,0	39,7	2,3	0,0
Snedkere	7 596	1,0	9,5	5,5	29,3	13,5	5,5
Malere	4 395	0,3	49,1	2,2	57,2	20,0	2,5
Sadelmagere og Tapets.	1 406	2,1	14,3	4,7	8,3	19,2	8,0
Træindustriarbejdere	3 067	1,0	3,4	1,0	10,5	10,1	1,1
Blikkenslagere	1 215	1,2	2,0	2,2	15,0	4,0	1,3
Smede og Maskinarbejd.	15 327	1,0	1,7	1,3	3,5	5,0	3,3
Formere	1 550	2,0	1,7	4,0	9,0	13,5	9,2
Elektrikere	1 532	3,0	3,7	5,1	7,2	7,2	1,2
Papirindustriarbejdere	1 254	0,0	0,3	0,1	0,2	2,2	0,1
Bogbindere	1 475	1,7	2,0	11,3	13,2	34,2	—
Typografer	4 079	4,0	3,5	7,1	9,5	13,4	5,2
Jord- og Betonarbejdere	3 300	4,0	30,2	3,1	48,4	4,0	4,0
Fabrikarbejdere	1 400	0,7	4,7	1,2	9,2	2,3	3,1
Havnearbejdere	2 270	26,4	26,0	26,3	44,7	73,7	10,3

den af Teknologisk Institut oprettede Exportbørs og det af Industriraadet oprettede Exportbureau¹⁾.

Paa Arbejdsmarkedet har der efter Foraarets lange Forhandlinger hersket Ro.

¹⁾ Berl. Tid. 16/9 1916.

Handel (herunder Udførselsforbud) og Samfærdsel.

I den her behandlede Periode er der udstedt følgende nye Udførselsforbud:

Tørrede Frugter ²²/₈ 1916.

Kosmetiske Artikler, der indeholder udførselsforbudte Stoffer ²²/₈ 1916.*

Reaktiv og andre Fedtspalttestoffer ⁶/₇ 1916.

Udførselen af Hornkvæg, Faar og Geder kan kun finde Sted paa Udførselsattest og over en Række nærmere angivne Byer ⁷/₇ og ¹²/₇ 1916.

Smergel, Smergellærred og andre Smergelpræparater ¹¹/₇ 1916.

Udførselen af Kalveskind maa kun finde Sted over en Række nærmere angivne Byer ¹¹/₇ 1916.

Limlæder ²⁸/₇ 1916.

The ²⁶/₈ 1916.

Lærredsvarer og -traad ⁵/₈ 1916.

Konserves og Pølser, Fiskekonserves og Bouillontærninger kan kun udføres gennem de af Landbrugsministeriet godkendte Exportvirksomheder ¹⁸/₈ 1916.

Abrikos- og Nøddekærner ¹⁴/₈ 1916

Fersk Sild kan kun udføres gennem de af Landbrugsministeriet godkendte Exportvirksomheder ²¹/₈ 1916.

Aalekvabber, Hellefisk, Helleflynder, Isinger, Rødspætter, Sild, Skrubber og Torsk (herunder Kabliau) i tørret, saltet eller røget Tilstand ²¹/₈ 1916.

Mark- og Enggræsfrø ²⁰/₈ 1916.

Rabarber ²⁰/₈ 1916.

Karborundum og Korundum og andre lignende Slibemidler ²⁰/₈ 1916.

Med Hensyn til Tilførslerne her til Landet skal det anføres, at efter den delvise Ophævelse af Londondeklarationen, der tidligere havde fundet Sted (S. 306), ophævede England ⁷/₇ 1916 hele Deklarationen og udtalte samtidig, at „Principet om den fortsatte Rejse eller det endelige Bestemmelsessted skal kunne anvendes saavel overfor Kontrabande som ved Blokade“. Herved tiltog man sig en Kontrol med samtlige Varer, der tidligere alene var anerkendt overfor Kontrabande-Varer, og lagde saaledes de neutrale Landes Vareforsyning de største Hindringer i Vejen. Tyskland svarede paa den engelske Forordning af ⁷/₇ 1916 ved ²²/₇ 1916 at udvide Kontrabande-Listen og Begrebet „fjendtlig Bestemmelse“ paa lignende Maade, som England havde gjort det. De tre skandinaviske Regeringer har i Anledning

Tabel XIV. Oversigt over Korn-, Kul- og Træfragterne efter Dansk Søfartstidende.

	Korn fra Havn paa Amerikas Østkyst til skandinavisk Havn	Kul fra engelsk Østkysthavn (Tynen, Blyth) til dansk Havn for Baade c. 1 500—2 000 Tons	forarbejdet Trælast fra Østersøhavn til London
	sh. pr. qr.	sh. pr. Ton	sh. pr. Strd.
August 18..1914	—	9 0 à 10 0	—
November 24 —	11/0 à 12 0	9 0 à 10/0	40/0
Februar 25..1915	14 0	21/0	—
April 22.... —	11/0 à 10 0	15/0 à 17 0	70 0 à 80/0
Juli 22..... —	10 0	15 0 à 16/0	65 0 à 100 0
September 30 —	12/0 à 12 0	12 0 à 13 0	105 0
November 25 —	15 à 15 1/2 ¹⁾	18/0 à 19/0	"
December 23 —	18	20 ¹⁾	120 ¹⁾
Februar 16..1916	18 1/2 à 18 1/2	22	—
Marts 1..... —	—	23 à 24	160 ²⁾
— 22..... —	19	27 à 28	200
April 19.... —	22 à 22 1/2	32 à 40	220 à 230
Maj 3..... —	22 1/2 à 23	40 à 42	c. 200
— 31..... —	22	37 à 38	190 à 200
Juni 7..... —	23	35	—
— 14..... —	"	"	160
— 21..... —	22 à 23	34 à 36	—
— 28..... —	21 à 22	"	130 à 140
Juli 5..... —	"	33 à 35	190
— 12..... —	c. 21	c. 33	—
— 19..... —	"	35	—
— 26..... —	20 à 21	—	75 à 80
August 2... —	21 1/2 à 22	32 à 33	—
— 9... —	"	30	c. 80
— 16... —	21 à 22	29 à 30	—
— 23... —	—	—	—
— 30... —	20 à 21	27 à 29	120 à 130
Septbr. 6... —	c. 20	25 à 26	110 à 125
— 13... —	20 à 21	26 à 26 1/2	130
— 20... —	"	26 à 27	"
— 27... —	"	"	135 à 140

" betyder, at Noteringen er uforandret.

— betyder, at ingen Notering foreligger.

¹⁾ Kroner her og følgende Noteringer.

²⁾ Pr. f. o. w.

af disse nye Regler for Krigsførselen tilsøs overfor begge Magtgrupper udtalt, at de anser disse Regler for i flere væsentlige Henseender at være i Uoverensstemmelse med anerkendte folkeretlige Principer og forbeholdt sig at nedlægge de Paastande og Forestillinger, hvortil en Anvendelse af de omhandlede Forandringer maatte give Anledning¹⁾.

Disse forskellige Foranstaltninger har naturligvis kun yderligere kunnet forøge Tilførselsvanskelighederne, der tiltrods for Overenskomsterne²⁾ stadig har været betydelige. For at søge disse Vanskeligheder³⁾ mindskede afrejste ^{16/8} 1916 paany en dansk Delegation, bestaaende af Etatsraad H. N. Andersen, Landstingsmand Sonne og Forstander Madsen-Mygdal til London for at forhandle med de engelske Myndigheder.

Til Belysning af Skibsfartens Tab fra Forsikrings-Institutternes Oprettelse til ^{31/7} 1916 hidsættes nedenstaaende Oversigt, idet det bemærkes, at jo kun Forsikring i Institutet for Skibe er obligatorisk, medens Varekrigsforsikring i udstrakt Grad finder Sted ogsaa i private Selskaber:

1 000 Kr.	Krigsforsikringen for			
	Skibe		Varer	
	^{31/7} 16	^{31/7} 15	^{31/7} 16	^{31/7} 15
Forsikret Kapital	2 188 498	998 108	958 268	476 655
Nettopræmie	23 446	9 778	13 829	6 689
Betalte Skader	6 506	3 216	6 610	987
Desuden: anmeldte Skader	6 711	945	3 283	4 348

Som det vil ses, har begge Instituter et ikke ubetydeligt Overskud at opvise. Og i det hele har Forholdene

¹⁾ De stadige Krænkelser af Posttrafikken foranledigede U. S. A. til ^{24/8} 1916 (Berl. Tid. ^{27/8} 1916) at tilstille England-Frankrig en meget bestemt Protestnote. Der vides ikke senere at være sket nogen Ændring i Vestmagternes Adfærd i denne Sag. Ogsaa mellem Sverige og England er der vekslet en Række Noter om Spørgsmaalet.

²⁾ I Forbindelse med Overenskomsten traadte fra ^{1/9} 1916 efter langvarige Forhandlinger visse Lettelser i Telegrafkorrespondancen med England-Frankrig i Kraft, naar det paagældende Telegram var autoriseret af Grosserer-Societetet eller Industriraadet.

³⁾ Ved det nordiske interparlamentariske Delegeretmøde holdt Folketingsmand N. Neergaard et meget instruktivt Foredrag om Den nordiske Handel og Søfart under Krigen (Nationaltidende ^{31/8} og ^{1/9} 1916).

for Skibsfarten i denne Periode været meget gunstige, saaledes som Tabel XIV over Fragterne viser. Vi har da ogsaa oplevet en overmaade livlig Nydannelse — især af Sejlskibsselskaber og en stærk Hausse i Dampskibsaktierne, en Bevægelse, der kun midlertidigt hæmmedes ved en Udtalelse af Direktør Cold til Berl. Tid. (¹¹/₇ 1916) om D. F. D. S.'s Aktier, der da stod i 420, men efter Direktørens Beregning kun var 205 værd. — Det tidligere omtalte Sagsanlæg i Anledning af Skibssalgforbudet (S. 100) førte til Handelsministeriets Frifindelse, idet Hof- og Stadsretten anerkendte Ministeriets Lovhjemmel til at udstede et saadant Forbud. — En nøjere Udformning af Bestemmelserne i Lov ¹²/₃ 1916 om Skibsfartens Bidrag til Landets nødvendigste Tilførsler findes i kgl. Resol. ³/₇ 1916, ligesom Hjemsejlingen af Kul og Koks i Henhold til disse Bestemmelser findes omtalt i Afsnittet: Prisregulering og Priser.

Andre Spørgsmaal.

Den til Sikringsstyrkens Indkaldte tilstaaede Høst-orlov er omtalt ovenfor i Afsnittet: Landbrug. I dette Afsnit skal det da blot endnu nævnes, at der i Dagene ¹⁸/₉ — ²¹/₉ afholdtes et interskandinavisk Ministermøde i Kristiania til Drøftelse af de ved Krigen opstaaede økonomiske og andre Vanskeligheder for de tre skandinaviske Lande¹⁾. I August var der i Stockholm afholdt et interskandinavisk parlamentarisk Delegeretmøde, hvor man bl. a. til Sikring af de nordiske Rigers økonomiske Interesser vedtog at „undersøge, i hvilke Henseender og i hvilket Omfang øget Samarbejde mellem de tre nordiske Riger kan komme i Stand paa det økonomiske Omraade, under særligt Hensyn til de hos de krigsførende Magtgrupper fremkomne Tendenser til at skabe sluttede Handelsomraader“.

Den 2. Oktober 1916.

---

¹⁾ Jfr. den officielle Beretning om Mødet (Berl. Tid. ²⁸/₉ 1916).